

“Latvieši pasaulē - muzejs un pētniecības centrs” - 2016.g. marts

Saturs

Ekspedīcija pa Sibīrijas latviešu ciemiem -Ieva Vītola (2 lpp.)

Kanādas jaunieguvumi izstādīti Latvijas Nacionālajā bibliotēkā -Astrīde Silis (4 lpp.)

Konference “Izceļošanas un diasporas tēma Latvijas muzeju ekspozīcijās” -Baiba Bela (5 lpp.)

“Latvieši pasaulē” piedalās “Baltajās Naktīs” Rīgā -Kristīne Jansone (7 lpp.)

“Latvieši pasaulē” krājuma priekšmeti citu institūciju izstādēs -Antra Celmiņa (8 lpp.)

Izstāde “Charter for Latvians in Exile” apceļo Ziemeļameriku -Maija Hinkle (8 lpp.)

AEMI konference Turīnā -Antra Celmiņa (9 lpp.)

Plānota ekspedīcija uz ASV Austrumkrastu maijā -Maija Hinkle (10 lpp.)

“Latvieši pasaulē” biedru un ziedotāju saraksts -Brigita Tamuža, Marcis Voldiņš (12 lpp.)

Grāmatas reklāma un biedru un atbalstītāju pieteikumi -Maija Hinkle (14 lpp.)

18. novembra svētki Milvokos, ASV (sk. 8 lpp.)

**Sagatavoja: Maija Hinkle
Maketēja: Antra Celmiņa**

**Korektūra: Arta Savdona
Drukāja: Ints Dzelzgalvis**

Ekspedīcija pa Sibīrijas latviešu ciemiem

No 2015. gada 27. maija līdz 12. jūnijam muzeja „Latvieši pasaulē” pārstāves Brigita Tamuža un Ieva Vītola kopā ar LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta Latviešu folkloras pētniekiem Aigaru Lielbārdi un Sandi Laimi veica lauka pētījumus Sibīrijas latviešu ciemos Novosibirskas un Krasnojarskas apgabalos.

Brauciena laikā Timofejevkā, Lejas Bulānā, Sukinavā, Novosibirskā un Krasnojarskā satikām vairāk nekā 60 latviešu. Tika pierakstīti dzīvesstāsti, pārņemtas fotogrāfijas no personīgajiem albumiem, muzeja krājuma kolekcijai pārvesti unikāli, Sibīrijas latviešu dzīvesveidu raksturojoši, priekšmeti – latgalties Ņinas Kukules vērjamais ratiņš no Timofejevkas, logu rotājošais kokgriezums no Lejas Bulānas latvieša Viļa Kalniņa mājas, Lejas Bulānas latviešu skolnieku slēpošanas zābaki, kokamatnieku Ledskalnu dzimtas ēvele un koka āmurs no Sukinavas, dažādi glīti rokdarbi (zeķes, cimdi, lakati, krēsla pārsegi), Timofejevkas skolēnu burtnīcas un projektu darbi, grāmatas, u.c.

Šobrīd norit darbs pie savākto ekspedīcijas materiālu apstrādes un apkopošanas, projekta noslēgumā paredzēts sagatavot un šī gada maija beigās atklāt ceļojošu izstādi Latvijas Nacionālajā bibliotēkā par Sibīrijas latviešu diasporu. Izstāde būs pieejama apmeklētājiem visu vasaru. Tiek arī organizēta projekta vadītājas Ievas Vītoles viesošana un referāts par ekspedīciju un Sibīrijas latviešiem satelīta 3x3 nedēļas nogalē Filadelfijā 14. maijā.

Ekspedīcijas iespaidi jeb kā klājas latgaliešiem un latviešiem Sibīrijā mūsdienās.

Sibīrija nav tikai tāla un drūma vieta, kur izsūtījumā traģiski aprāvās un mainījās daudzu latviešu likteņi. Te, sākot jau ar 19. gadsimta otro pusi, uz dzīvi pārcēlās ievērojams skaits latviešu un latgaliešu, lai Jeņisejas guberņā savā īpašumā iegūtu zemi brīvai un pastāvīgai saimniekošanai.

Novosibirskas un Krasnojarskas apgabalos

-Timofejevkā, Lejas Bulānā un Sukinavā - joprojām skan latviešu un latgaliešu valoda. Piemēram, Timofejevkā, kuru ap 1895. gadu dibināja izceļotāji no Ludzas, latgalieši nekad nav pratuši latviešu valodu. Viņi zina tikai savu Ludzas izlokšni, turklāt ar to vārdu krājumu, kas bija aktuāls viņu senču izceļošanas laikā Vitebskas guberņā. Timofejevkiešiem, piemēram, nav tāds kustību apzīmējošs vārds kā „braukt”, tā vietā lieto „jāt”, un gluži pašsaprotami skan jautājums: „Kā jūs atjājāt pie mums – ar lidmašīnu vai vilcienu?” Čūsku tur sauc par tārpu, iela ir olnīca, sipols ir cibuļš, kaitēties nozīmē spēlēties, sveicienu atņems tikai tad, ja teiksiet – Vesels!, uz „Labdien!” neviens nereaģēs.

Timofejevka

Gan Timofejevkā, gan Lejas Bulānā latviešu skaits ik gadu nenovēršami sarūk, prognozējams, ka pēc kāda laika reiz tik kupli apdzīvotie ciemi Tartasa upes un Kebežas upes krastos iznīks pavisam. Vecie aiziet mūžībā, jaunie un spēcīgie pārceļas uz perspektīvākām dzīves vietām – blakus esošiem lielākiem, rajona vai apgabala centriem.

Pēc 28 stundu brauciena ar Transsibīrijas ekspresi nonākam Krasnojarskas apgabalā, kur atrodas savulaik viens no lielākajiem latviešu ciemiem Sibīrijā – Lejas Bulāna. Lejas Bulānas dibināšanai ir atšķirīgs vēstures stāsts, proti, tās pirmie iedzīvotāji bija luterticīgie katordznieki, kas par dažādām apsūdzībām un pārkāpumiem cara laikā no Latvijas tika izsūtīti, kā tolaik, teica – uz “pasiliju”. Par oficiālo Lejas Bulānas dibināšanas gadu tiek uzskatīts 1858.gads.

Tagad ciemā, kurš atrodas izcili skaistā vietā - Sajānu kalnu piekājē, kas tiek dēvēta arī par Sibīrijas Šveici – saskaitām 42 iedzīvotājus. Bulānas skola, kur atradās

arī neliels muzejs par ciema vēsturi un iedzīvotājiem, tika slēgta 2012.gadā. Šobrīd Bulānā vēl darbojas lasāmmāja jeb bibliotēka, kas pilda kā kultūras nama, tā arī feldšerpunkta un dažkārt arī baznīcas funkcijas. Toties bulānieši ar apbrīnojamu sīkstumu savā starpā turpina sarunāties tikai skaidrā latviešu valodā, kas liecina par piederību Kurzemes un Vidzemes lībiskajām izloksnēm.

Vecākā Lejas Bulānas iedzīvotāja Alīda Melbārde skaita tēvreizi latviešu valodā.

Mūsu ekspedīcijas laikā daudzi vietējie pa dienu nebija mājās, jo Bulānas kalnos un gravās vāca papardes, to ievākšanas laiks ir īss – 2-3 nedēļas, jo pāraugušas, cietas un stiegrainas tās vairs nav ēdamas. Tās tiek nodotas uzpircējiem, kas tālāk papardes sāla, apstrādā un eksportē uz Japānu, Taizemi un citām austrumu zemēm.

Nem tik savas valodas!

Visvairāk latviešu dziesmu dzirdējām un ierakstījām Sukinavā. Te, pavisam netālu no palielas pilsētas Ujāras, ir ciems, kur kopā dzīvo ne tikai latvieši, bet arī igauņi, vācieši, krievi. Savulaik tas tika saukts par Sibīrijas Marienburgu – Alūksni, jo pirmie iecelotāji, kas veidoja te 19.gadsimta beigās savus hutarus jeb saimniecības, iebrauca no Alūksnes puses.

Sukinavā nejut ne pamestību, ne nolemtību, te diezin vai tik drīz atgriezīsies taiga un tās saimnieks lācis, ciemam iznīkstot. Toties, dzīvojot tik plašā multinacionālā vidē, par latvisko nākas īpaši

rūpēties. Latviešu sievas kopā sauc un ciema vēsturi vāc zinošā un apsviedīgā Zenta Nazarova. Tas nekas, ka sukinavietes savā starpā, lai arī latvietes būdamas, runā krieviski, toties viņām ir savas dziesmas (kuras kādreiz dziedāja pat uz 7 balsīm), kopīgi pasākumi, pašgatavoti latviski svētku tērpi, lepnums un prieks būt par latvietēm.

Pēc 2012.gada skaitīšanas datiem Krasnojarskas apgabalā sevi par latviešiem uzskatījuši 2500 cilvēku, viņu vidū ir gan izceļotāju, gan deportēto pēcteči, gan Visariona Saules pilsētas ļaudis. Daudzi no viņiem gribētu braukt uz Latviju, varbūt pat atgriezties uz dzīvi, tomēr paliek pie savējiem, - kas mājās, kas kapos. Turklāt valda viedoklis, kā to dzirdējām vairākkārt, ka Austrumu latviešus Latvijā neviens negaida un negrib. Iespējams, te pie vainas milzu propaganda, kas ļaužu prātus Krievijā pārņem galvenokārt ar TV starpniecību, kur stāsta, ka Latvijas šprotes ir indīgas un krievi Latvijā aizliegts runāt krieviski. Neskatoties uz to, ka it visur, kur vien veries Novosibirskas un Krasnojarskas ielās, lidostās, dzelzceļa stacijās, dominē zili, balti, sarkani uzvaras saukļi un Georga lentītes, gan Ačinskā, gan Krasnojarskā darbojas latviešu biedrības, kas vēlas saglabāt savu senču mantojumu, sadarbojas ar Latviju, turpina pilnveidot savas zināšanas latgaliēšu un latviešu valodā, dziesmās, rokdarbos.

Timofejevkas latgalietes Ņinas Kukules vērpjamais ratiņu atvedām mugursomās uz Latviju un tas nonāca muzeja „Latvieši pasaulē” krājumā. Attēlā Ņinas meita Taņa ar mazdēlu.

Ekspedīcija uz Sibīrijas latviešu ciemiem notika Valsts

Kultūrkapitāla fonda atbalstīta projekta „Latvieši Sibīrijā” ietvaros.

Laipni gaidām visus ciemos uz izstādi Latvijas Nacionālajā bibliotēkā šovasar un uz Ievas Vītolas referātu satelīta 3x3 nometnē Filadelfijā maija vidū.

-Ieva Vītola, projekta “Latvieši Sibīrijā” vadītāja

Kanādas jaunieguvumi izstādīti Latvijas Nacionālajā bibliotēkā

1. jūlijā, Kanādas dienā, muzejs un pētniecības centrs „Latvieši pasaulē” (LaPa) kopā ar gandrīz 60 viesiem Latvijas Nacionālā bibliotēkā Rīgā atklāja izstādi “*Kanādas latvieši: Muzeja “Latvieši pasaulē” jaunieguvumi*”.

Kanādas izstādes atklāšana

Atklāšanā piedalījās LNB direktors Andris Vilks, Kanādas ārkārtējais pilnvarotais vēstnieks Latvijā Alēns Osērs (Alain Hausser), LR Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieks diasporas jautājumos Pēteris Kārlis Elferts, Daugavas Vanagu Kanādā pārstāve Astrīde Sīle, “Latvieši pasaulē” valdes priekšsēde Maija Hinkle un izstādes kuratore Marianna Auliciema.

Izstādē bija redzami jaunieguvumi, ko muzejs “Latvieši pasaulē” saņēma kā dāvinājumus ekspedīcijas laikā Kanādā 2014. gada rudenī un vēlāk. Muzeja darbinieces Marianna Auliciema un Brigita Tamuža apmeklēja latviešus Kanādas austrumu daļā – Mon-

treālā, Otavā, Hamiltonā, Kičenerā-Vaterlū un Toronto. Ekspedīcijas laikā tika pārņemtas 2000 fotogrāfijas no ģimeņu arhīviem, muzejam sadāvināti daudzi priekšmeti un fotogrāfijas, kas atspoguļo Kanādas latviešu kopienu dzīvi, kā arī ierakstītas vairākas intervijas. Sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku savāktās fotogrāfijas pašlaik tiek digitalizētas un drīz būs pieejamas ikvienam interneta datu bāzē.

Kopskats ar austiņām, kur varēja klausīties Kanādas latviešu mūziku.

Izstāde bija sadalīta vairākās nodaļās, kuras atspoguļoja Kanādas latviešu dzīvi un sabiedrību. Pirmā bija “Bēgļu gaitas” izstāžu nodaļa, kur varēja aplūkot gan priekšmetus, kas tika paņemti līdzī, atstājot Latviju Otrā pasaules kara laikā, kā arī dokumentus un priekšmetus, kas iegūti „dīpišu” nometnēs.

Nākamā nodaļa, “Ieceļošana Kanādā”, aprakstīja to laiku, kad lielākā daļa latviešu pārvācās no bēgļu nometnēm Eiropā un ieradās Kanādā, lai sākotnēji strādātu mežos, raktuvēs, slimnīcās utt.

Kanādas latviešu sabiedriskā dzīve izstādē tika atzīmēta daudzveidīgi. Pie interaktīvās audio sienas apmeklētāji varēja noklausīties albumus, ko ieskaņoja “Runči” un DV (Daugavas Vanagu) Kanādas Vīru koris, kā arī Kanādas dziesmu svētku albumu, u.c. Ar vairākiem priekšmetiem atspoguļota arī Kanādas latviešu sporta, vasaras nometņu, kā arī gaidu un skautu, un latviešu skolas ietekme sabiedrībā. Skatītāji varēja apskatīt daļu no fotogrāfijām, kas ir digitalizētas (pārņemtas) uz skārienjūtīgiem ekrāniem. Izstādes sadaļā par Dziesmu svētkiem svarīgākā loma tika piešķirta diriģenta Arvīda Purva frakai.

Daļa no Kanādas izstādes, redzama Arvīda Purva fraka.

Kanādas latviešu vēsturē ir vēl daudz stāstāmā, un šī izstāde ir, kā atzīst pati kuratore, “piliens jūrā” no daudzveidīgas latviešu sabiedrības un tās vēstures. Muzejs un pētniecības centra LaPa darbinieki cer, ka izstāde „Latvieši Kanādā: Muzeja „Latvieši pasaulē” jaunieguvumi” rosinās interesi un izpratni par Kanādas latviešu diasporas vēstures saglabāšanu, kā arī priecāsies par krājumu papildinošiem dāvinājumiem, kas ļautu plašāk atspoguļot daudzveidīgās latviskuma izpausmes Kanādā.

Organizācijas “Daugavas Vanagi (DV) Kanādā” sadarbība ar LaPa muzeju ir bijusi ļoti veiksmīga, atbalstot muzeju vairākus gadus kopsummā ar \$8000 piešķirumiem ekspedīcijas izmaksām, mantu dokumentācijai un profesionālai apstrādei, un šīs izstādes rīkošanai. Šo izstādi atbalstīja: Valsts Kultūrkapitāla fonds, Latvijas Nacionālā bibliotēka, organizācija „DV Kanādā”, Kanādas vēstniecība Latvijā, un Latviešu Nacionālā Apvienība Kanādā.

-Astrīde Sīle

Konference “Izceļošanas un diasporas tēma Latvijas muzeju ekspozīcijās”

Muzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē” (LaPa) sadarbībā ar LR Ārlietu ministriju 10.-12. decembrī Rīgā rīkoja konferenci “Izceļošanas un diasporas tēma Latvijas muzeju ekspozīcijās”. Konferences mērķis bija apzināt Latvijas muzejus, kuros ir materiāli par visos

latviešu migrāciju viņšos izceļojušajiem tautiešiem un latviešu diasporu pasaulē, kā arī veidot diskusiju par to, kā un kāpēc migrācijas un diasporas tēma tiek vai netiek atspoguļota ekspozīcijās un kur muzeju cilvēki saskata šīs tēmas vērtību un nozīmi. Lidz šim ALA ir apkopota informācija par to, kuros Latvijas muzejos ir pārstāvēti Otrā pasaules kara trimdinieku materiāli. Trūkst ziņu par to, kādi Latvijas muzejos ir materiāli arī par citiem izceļotājiem. Un vēl vairāk – nav skaidrs, kādi ir muzeju plāni par to, kā šos materiālus iekļaut ekspozīcijā un parādīt sabiedrībai. Bagātīgā izceļošanas vēsture, kurā spilgti parādās arī ilgstošas un daudzveidīgas izceļotāju saites ar Latviju, Latvijā ir maz pazīstama. Konference par diasporas tēmu muzeju krājumos bija nozīmīgs solis tālākai muzeju sadarbībai diasporas stāsta izstāstīšanā plašākai sabiedrībai. Un ļoti nozīmīgs solis LaPa stratēģiskās plānošanas veidošanā.

Konferences pirmā diena bija veltīta Latvijas muzeju darbinieku priekšlasījumiem par to, kas saistībā ar izceļošanas un diasporas tēmu ir pieejams muzeju krājumos un skatāms ekspozīcijās, kā arī diskusijām par diasporas materiālu ekspozīciju nozīmīgumu un sadarbības iespējām to veidošanā. Konferences rīkošanu atbalstīja arī valsts pētījumu programma SUSTINNO (Latvijas Universitāte).

Pirmajā konferences dienā

Konference tika iesākta ar Maijas Hinkles, LaPa dibinātājas un valdes priekšsēdētājas, uzrunu un Baibas Belas, LU SZF SPPI vadošās pētnieces un valsts pētījumu programmas SUSTINNO projekta vadītājas, uzrunu, pasvītrojot migrācijas un diasporas tēmas nozīmīgumu. Muzeju plānošanas speciālists Pēteris Dajevskis sniedza īsu priekšlasījumu, iezīmējot muzeju lomu mūsdienu sabiedrībā, šīs konferences mērķi un

konceptuālo ietvaru. Tālāk sekoja referātu un diskusiju sesijas. Konferences pirmajā dienā uzstājās septiņi referenti. Kopumā zālē atradās 34 klausītāji, kas pārstāvēja dažādas organizācijas (LaPa biedri, muzeju, ministriju, pētniecības institūtu pārstāvji). Kaut arī referentu skaits var šķist neliels, jau patreizējā formātā tika sniegta ļoti piesātināta informācija par diasporas tēmu muzeju krājumos un ekspozīcijās, kā arī raisījās dzīvas diskusijas par diasporas tēmas nozīmi un iespējām par to pastāstīt plašākai sabiedrībai. Kaut arī migrācija ir skārusi ievērojamu daļu Latvijas iedzīvotāju, tomēr muzeju ekspozīcijās dažādu iemeslu dēļ tai ir pievērsts pārsteidzoši maz uzmanības. Konference parādīja, ka, pat neskatoties uz migrācijas tēmas līdzšinējo marginalitāti Latvijas vēstures pētījumos, skolu mācību programmās un muzeju ekspozīcijās, muzeju krājumos atrodas dažādi un daudzveidīgi materiāli par dažādu laiku izceļotājiem un viņu pieredzi.

Konferences otrā diena tika veltīta muzeju stratēģiskā plāna attīstībai. Pēteris Dajevskis sniedza izvērstu apmācības semināru par attīstības plānošanu. Ņemot vērā, ka profesionāla plāna izveide lielām izstādēm un muzeju ekspozīcijām var ilgt no gada līdz pat pieciem gadiem, dienas gaitā tika aplūkots viss labai plānošanai nepieciešamais, sākot jau ar plānošanas principiem, lai pēc tam semināra dalībnieki varētu patstāvīgi šos principus pielietot savā plānošanas darbā. Apmācības seminārā un darbnīcās piedalījās 16 dalībnieki (LaPa biedri, Okupācijas muzeja un Madonas muzeja pārstāvji, Kultūras Ministrijas Kultūrpolitikas departamenta Muzeju nodaļas vadītājs).

Otrās dienas vadītājs Pēteris Dajevskis

LaPa konferences trešā diena bija veltīta tēmai "Finanšu piesaistes stratēģijas muzeja attīstības īstenošanai". Darbnīcu vadīja Arnis Kākulis, AECOM Baltijas reģiona direktors, Amerikas Tirdzniecības palātas valdes loceklis, un tajā piedalījās 22 dalībnieki (LaPa biedri, Okupācijas muzeja pārstāvji un cilvēki ar pieredzi veiksmīgā uzņēmējdarbībā no dažādām nozarēm). Vispirms klātesošie tika iepazīstināti ar LaPa vēsturi un misiju, pēc tam ar krājumu, kā arī konferences iepriekšējo dienu diskusiju kopsavilkumu. Pēc tam dalībnieki strādāja grupās pie četrām tēmām, kas iepriekšējā dienā tika identificētas kā svarīgas – migrācija, mājas, identitāte, liktenis, par katru no tām noskaidrojot piecus jautājumus (jēdziena nozīmi, ar tēmu saistītus priekšmetus, kā veidot emociju par konkrēto tēmu, simbolus, tēmas mērķauditoriju). Noslēgumā notika diskusija par muzeja tālākas attīstības iespējām un tika uzklausīti ieteikumi par daudzveidīgiem finanšu piesaistes paņēmieniem. Viena no uzaicinātajām dalībniecēm atzīmēja, ka tas ir simboliski, ka muzejam par izceļojošiem latviešiem nav māju – to šobrīd var izmantot muzeja zīmološanā.

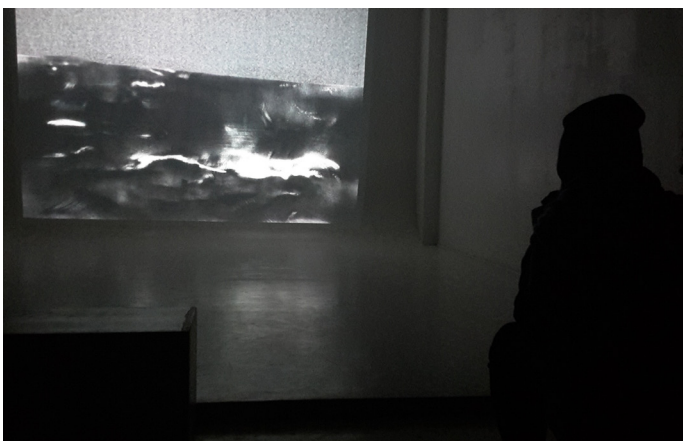
Arnis Kākulis vada diskusiju konferences trešā dienā.

Kopumā konference noritēja ļoti veiksmīgi un iedvesmojoši tās dalībniekiem. Milzīgs paldies abiem speciālistiem - Pēterim Dajevskim un Arnim Kākulim - par semināra un darbnīcas iedvesmojošo vadību. Varējām arī pārliecināties, ka muzejs un pētniecības centrs "Latvieši Pasaulē" patiešām pilda unikālu lomu Latvijas kultūrvēstures telpā - migrācijas atspoguļošana nav neviena Latvijas muzeja mērķis, izņemot LaPa.

-Baiba Bela

“Latvieši pasaulē” piedalās “Baltajās naktīs” Rīgā

„Baltā nakts” ir mūsdienu mākslas un kultūras forums – tā ir viena nakts gadā, kad Rīgas viesi un iedzīvotāji apmeklē dažādus mākslas un kultūras pasākumus Rīgā un tās nomalēs, lai baudītu laikmetīgās mākslas objektus un priekšnesumus. Šoreiz forumā piedalījās arī LaPa. 2015. gada 5. septembrī, Rīgā, Andrejsalā, fotostudijas „Imagine” telpās tika demonstrētas 3 smilšu animācijas. Tās ir veidotas īpašā smilšu tehnikā - izmantojot smilšu graudu kustību ūdenī un dažādu gaismas maiņu mijiedarbību. Animācijas veido sapnīm līdzīgu noskaņu, kurā it kā nejauši uzrodas un pazūd konkrēti tēli. Noskaņu būtiski papildina šīm animācijām speciāli komponēta muzika. Tēli un priekšmeti stāsta par latviešu izbraukšanu no Latvijas 20. gadsimtā.

Viļņu animācija, atspoguļojot ceļu uz Gotlandi

Pirmajā animācijā skatāma latviešu bēgļu došanās no Latvijas piekrastes uz Gotlandes salu, Zviedrijā Otrā pasaules kara beigu posmā. Otrā animācija stāsta par došanos svešumā un māju atstāšanu Otrā pasaules kara laikā. Savukārt trešajā animācijā attēlota latviešu ierašanās Brazīlijā un latviešu kolonijas “Vārpa” iekārtošana 1920tos gados.

Animācijas tika demonstrētas no plkst. 19.00-1:00 naktī, pulcējot vairāk kā 300 apmeklētājus. Animācijas radija skatītājos lielu interesi - jo īpaši laikā, kad sabiedrībā notiek aktīvas diskusijas par bēgļu uzņemšanu.

Pasākumā organizēšanā brīvprātīgi piedalījās LaPa darbinieki (Kristīne Jansone, Marianna Auliciema, Antra Celmiņa, Džeremijs Smede, Baiba

Bela un Maija Krūmiņa), kuri organizēja animāciju demonstrēšanu, sarunājās ar apmeklētājiem, stāstīja par notikumiem, kas attēloti animācijās, kā arī par LaPa darbību un atbildēja uz apmeklētāju jautājumiem.

Projekta vadītāja Kristīne Jansone ar animāciju

Pēc pasākuma LaPa saņēma pateicības rakstu no Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta par piedalīšanos mūsdienu mākslas formumā „Baltā nakts”.

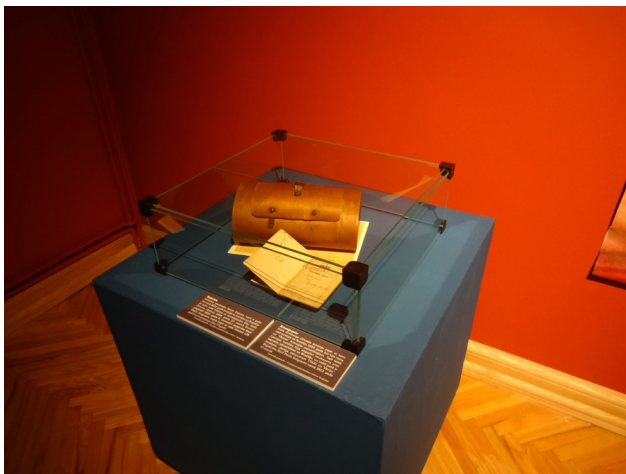
Projekta idejas autori: Kristīne Jansone, Muzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē”. Mākliniece Zane Oborenko, mūziķis Maksims Šenteļevs. Paldies Ilmāram Znotiņam par studijas „Imagine” telpu izmantošanu.

-Projekta vadītāja Kristīne Jansone

Muzeja “Latvieši pasaulē” (LaPa) krājuma priekšmeti deponējumā un citu institūciju izstādēs

Līdz ar LaPa pašu veidotajām izstādēm, LaPa krājuma priekšmeti veido daļu no vairāku citu Latvijas (un drīz vien arī Eiropas - Briseles) institūciju izstādēm. Esam ļoti gandarīti un priecīgi, ka 2015.gadā LaPas priekšmeti tika deponēti izstādēm Rīgas Skolu muzejā, Latvijas Rakstniecības un mūzikas muzejā un Liepājas muzejā, kā arī izmantoti vairākās Nacionālajā Bibliotēkā veidotajās izstādēs.

Lielākais deponējums nodots Liepājas muzejam, kur līdz 27. martam ir apskatāma izstāde “Liepāja-Helifaksa-Ņujorka”. Izstāde stāsta par milzīgo emigrantu plūsmu no plašās, cariskās Krievijas uz “Jauno pasauli” caur Liepājas ostu 19.gs. beigās un 20. gs. sākumā. Lielākais vairums LaPa priekšmetu no laika pirms Pirmā pasaules kara atrodas šajā izstādē, tai skaitā Linkolnas Lutera draudzes baznīcas stūrakmens no Viskonsinas, ASV, un Emīlijas Kārklīņas kuģa biļete viņas 1911.g. braucienam no Liepājas uz Ņujorku.

Jāņa Dzeņa koferītis, ņēmts līdz emigrācijā uz Brazīliju, 1922.g. LaPas krājuma priekšmets Liepājas muzeja izstādē.

Izstādi svinīgi atklāja 16. oktobrī, piedaloties arī LaPa pārstāvei, valdes loceklei Antrai Celmiņai, kas uzstājās ar īsu uzrunu par projektu un sadarbību. Liepājas muzejs uzsvēr LaPa priekšmetu lomu izstādē, ievietojot LaPa vārdu un logo savās preses relīzēs, ziņu aprakstos un uz izstādes reklāmām.

-Antra Celmiņa

Izstāde “Latvieša stāja svešumā” (“Charter for Latvians in Exile”) apceļo Ziemeļameriku

Muzeja “Latvieši pasaulē” (LaPa) izstāde “Charter for Latvians in Exile” par Otrā pasaules kara DP (Displaced Persons - Pārvietotās personas) bēgļu nometņu lomu vēlākā latviešu kopienu dzīvē mītņu zemēs turpina iet pie apmeklētājiem Ziemeļamerikā.

Tāpat kā pēdējos latviešu Dziesmu svētkos Hamiltonā, Kanādā, arī XVI Rietumkrasta dziesmu svētkos Sanhosē, Kalifornijā septembra sākumā “Charter for Latvians in Exile” bija viens no svētku notikumiem. Svētku organizētāji bija atvēlējuši mums izcili labu vietu izstādei un informācijas galdam - tieši pretī svētku sarīkojuma zāles ieejai galvenajā viesnīcā, kur apmeklētāji ne tikai apskatīja izstādi, bet arī lika lietā savus mobilos telefonus, lai fotografētu izstādes tekstus. Šajos svētkos, pirmo reizi kopš sākām rādīt izstādi, izvērtās arī polemika par izstādes trešo, “Ideology” (“Ideoloģijas”) paneli, kurš apraksta DP nometnēs izdotā “Latvieša stāja svešumā” dokumenta nozīmi un tālejošās sekas.

Dziesmu svētkos ieguvām arī vairākus vērtīgus priekšmetus LaPa krājumam, pārdevām visus līdzīgos grāmatas “Dziesma. Svētki. Dzīve.” eksemplārus, nodibinājām vērtīgas attiecības ar Stanforda universitātes Hūvera institūta latviešu sekcijas darbiniekiem, un paplašinājām mūsu atbalstītāju loku.

Maija Hinkle ar mazmeitu Kaivu pie LaPas informācijas galda Sanhosē Rietumkrasta dziesmu svētkos

Nākošā izstādes pieturas vieta bija Milvoku latviešu

nams, kur to atklājām 18. novembrim veltītajam sarīkojumam 14. novembrī. Pēc svētkiem izstādi esot izmantojuši arī Milvoku latviešu skolas skolotāji savās vēstures stundās.

Bijām ļoti priecīgi un gandarīti par Milvoku Latviešu Ev.-Lut. Sv. Trīsvienības draudzes ielūgumu Maijai Hinklei teikt svētku uzrunu Latvijas valsts svētkos. Viņa stāstīja par LaPa pamatiem un svarīgākiem notikumiem, ņemot palīgā daudzas fotogrāfijas un ilustrācijas. Svinības bagātināja skolēnu priekšnesumi, dejas un Milvoku kora koncerts, un svētku nobeigumā sekoja garšīgas vakariņas un balle. Sirsnīgs paldies milvokiešiem par ielūgumu, viesmīlību, vērtīgajiem dāvinājumiem un intervijām.

Maija Hinkle dod svētku uzrunu Milvokos

Šogad izstāde ceļos uz Kalamazū uz Draudzīgā aicinājuma sarīkojumu martā, un AABS zinātnisko konferenci 26.-28. maijā Filadelfijā. Izstāde būs apskatāma Pensilvānijas Universitātē.

-Maija Hinkle

"Latviešu stāja svešumā" izstāde Sanhosē

AEMI konference Turīnā

2015.gada gadskārtējā AEMI (*Association of European Migration Institutions* – Eiropas Migrācijas institūciju biedrība) konference noritēja septembra beigās Turīnas pilsētā, Itālijas ziemeļos. Muzejs "Latvieši pasaulē" (LaPa) ir AEMI biedrs, un konferencē to pārstāvēja valdes locekle Antra Celmiņa.

Konferenci vadīja *Centro Altreitalia* (Dokumentācijas centrs un bibliotēka par itāļu izcelsmes cilvēkiem un kultūrām pasaulē). Konferencē sākoties, likās, ka galvenā konferences tēma būs pašreizējā bēgļu krīze, bet tā tomēr nenotika. Lai gan bēgļu krīze tika pieminēta, konferences programma bija veltīta galvenokārt migrācijai starp Eiropas valstīm.

No LaPa viedokļa raugoties, visinteresantāko referātu sniedza Braians Lemkins (*Brian Lambkin*) no Mel-lona Migrācijas pētniecības centra Ziemeļīrijā (*Mellon Centre for Migration Studies*). Referātā viņš stāstīja par Īrijas valdības mēģinājumu izveidot migrācijas pētniecības centru un muzeju, izsludinot dažādus konkursus ēkai, plānošanai un citiem priekšdarbiem, bet beigās projekta ideja tika atmesta nepietiekamu līdzekļu dēļ (paredzētās kopizmaksas bija 5 - 26 mil-jonu eiro), lai gan daudzas firmas jau bija ieguldījušas naudu projektu gatavošanā. Šī pieeja atšķiras no tā, kā LaPa ir būvējusi mūsu muzeju - nevis "no augšas", bet vispirms savācot vērtīgu krājumu ar priekšmetiem un stāstiem un tikai tad lēnām veidojot ekspozīciju pa gabalam, atkarībā no līdzekļiem un darba spēka.

Paralēli referātiem konferencē noritēja arī vairāki neformāli saviesīgi vakari, elegantas vakariņas *Villa Abegg*, un *Porta Palazzo* tirgus apskate *Migrant-tour* gida pavadībā. *Migrantour* ir starptautiska

organizācija, kura piedāvā netipiskas pilsētu un rajonu apskates vairākās Eiropas pilsētās, kur imigrantu izcelsmes gidi izvadā tūristu grupas dalībniekus pa pilsētas imigrantu un viņu pēcteču rajoniem.

Migrantour Porta Palazzo tirgū, Kolombijas izcelsmes gīdes pavadībā

Nākošā AEMI konference notiks Santjāgo de Kompostela pilsētā 2016.gadā, Galīcijas autonomajā apgabalā, Spānijas ziemeļrietumos.

-Antra Celmiņa

Ekspedīcija uz ASV austrumu krastu no 8. līdz 20. maijam

Pagājušā gada rudenī sākām darbu pie “NYET, NYET, SOVIET” projekta, ierakstot audio intervijas un vācot fotogrāfijas un priekšmetus par pretpadomju demonstrācijām padomju okupācijas laikā, kuras tika rīkotas, lai atgūtu Latvijas neatkarību un atgādinātu pasaulei par Latvijas okupāciju. Līdz šim lielākā daļa interviju ar bijušiem trimdiniekiem ir notikušas Latvijā, bet šī gada maijā plānojam ekspedīciju uz Amerikas austrumu krastu, lai LaPa līdzstrādnieki varētu iepazīties ar Amerikas tautiešiem un vākt materiālus, fotogrāfijas un intervijas par demonstrāciju pieredzi arī no šajā krastā dzīvojošiem tautiešiem.

Ekspedīcijā dosies LaPa kuratore, krājuma glabātāja un projekta vadītāja Marianna Auliciema un, ja īstenosies atbalsts no Latvijas valdības puses, arī LaPa Sibīrijas projekta vadītāja Ieva Vītola. Kad vien iespējams, viņām piebiedrosies arī LaPa valdes

priekšsēdētāja Maija Hinkle.

Marianna Auliciema, Kanādas izstādes kuratore.

Ieva Vītola pēc ekspedīcijas uz Sibīrijas latviešu ciemiem, 2015.g. maijā

Aicinām visus, kuri vien var to izkārtot, piedalīties ekspedīcijas lielākajā notikumā - satelīta 3x3 nometnē Filadelfijā, no piektdienas vakara 13. maijā līdz 15. maijam. Nometnē paredzēta bagātīga programma. Daļu programmas veidos “Latvieši pasaulē” darbinieki un aktīvie līdzstrādnieki. No LaPa puses paredzēts Ievas Vītoles referāts par ekspedīciju uz Sibīrijas ciemiem, Mariannas Auliciemas ieskats “Latvieši pasaulē” un topošā “Latvijas ārpus Latvijas” DOM fotoalbumā, (ko LaPa veido kā kopprojektu ar Latvijas Nacionālo bibliotēku), intervijas par pretpadomju demonstrācijām NYET, NYET SOVIET projektam, fotogrāfiju pārfotografēšana, varbūt kā pārsteigums, filma par Brazīlijas latviešu koloniju “Vārpa”. Daļu programmas veidos citi referāti, kā arī Brigītas

Vīksniņas iecienītā rīta vingrošana, dziedāšana un citas nodarbības.

Pārējo laiku Amerikā Marianna un Ieva viesosies citās Amerikas austrumu krasta pilsētās - Bostonā, Ņujorkā un Ņūdžersijā un Vašingtonā. Datumus noteiksim vēlāk.

Lai arī lūdzam pieteikt materiālus, fotogrāfijas un stāstus "NYET, NYET, SOVIET" projektam. Esiet mīļi gaidīti sarīkojumos! Tālāka informācija un pieteikšanās satelīta 3x3 nometnei pie Helēnas Vīksniņas, heleene@gmail.com. Informācija un interviju un materiālu pieteikumi pie Maijas Hinkles, maijahinkle@verizon.net, Bostonā pie Sarmas Muižnieces Liepiņas sarmaliepins@verizon.net, Vašingtonā pie Anitas Jubertes projekti@alausea.org, Ņūdžersijā pie Lindas Zālītes linda@zalite.org.

-Maija Hinkle

Ieva Vītola Lejas Bulānā ar uz Latviju atvesto naļičņiku – raksturīgo kokgriezumu virs mājas loga, kuru muzeja krājumam uzdāvināja pamestās mājas saimnieks Vilis Kalniņš.

Marianna ar Anitas Caunes mīluli Tedi, paņemtu līdzī bēgļu gaitās 1944.gadā un uzdāvnātu LaPa krājumam.

LaPa DZINTARA (AMBER) ATBALSTĪTĀJI UN BIEDRI (*)
\$5,000. +

Modris un Valija Galeniēks

*Maija Hinkle

*Gunārs un *Ināra Reinis

*Rasma Upmanis

LaPa ZELTA (GOLD) ATBALSTĪTĀJI UN BIEDRI (*)
\$1,000. - \$4,999.

Gunārs Bekmans

*Sigurds Brīvkalns

*Ints Dzelzgalvis

*Jānis un Dace Grāmatiņš

Herbert un Biruta Bokuma-Kelley

Jānis Medveckis

SIA ARTHA

Skaidrīte Sobolev

Līga Ziemeļis Stam

*Edvards Strazdiņš

*Brigīta Tamuža

*Ansis un *Rīta Uibo

Latviešu organizāciju apvienība Minesotā (LOAM) un Latvian
ev.luth church in Minneapolis

Latviešu kultūras biedrība TILTS

LaPa SUDRABA (SILVER) ATBALSTĪTĀJI UN BIEDRI (*)
\$250. - \$999.

Dzintars un *Biruta Abuls
Gundars un *Dace Aperāns
*Marianna Auliciema
*Maija Auliciema
*Amerikas Latviešu Palīdzības Fonds (Latvian Relief Fund of America)
Liega Arnett
*Voldemārs un *Irēne Avens
*Baiba Bela
*Lilita Bergs
*Nicholas Berkholtz
*Valdis Bērziņš
+Vilnis un +Lidija Bērziņš
*Uldis Bluķis
*Brazīlijas latviešu draugu biedrība
Kārlis un Dzintra Briedis
*Maira Bundža
Dr. Vidvuds Celtnieks
*Ēriks Dambergs
Rita Drone
Mārtiņš un Linda Duhms
Ingrīda Bergs Gray
*Daina Grosa
Andris un Inta Grunde
Hamiltonas Daugavas Vanagi
Hamiltonas latviešu biedrība
Gunta Harvey
Sibilla Hershey
John un Dzintra Janavs
+Andrējs un Ilona Ķisis
Peter un Inta Laird
Latvian Relief Assoc. of Nebraska (Dagavas Vanagi Nebraskā)
Latvian Assoc. in Detroit
Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā (LNAK)
Paulis un Irene Lazda
*Sarma Muižniece-Liepiņš
Jānis un Daina Lucs
Jānis Melngailis
+Solveiga Miezītis
Milvoku latviešu ev.lut. Sv. Trīsvienības draudze
Manfreds un Martha Munters
Dr. Mirdza Neiders
*Vita Ozoliņa
māc. Anita Vārsbergs Pāža
J.J. un Gundega Peņiķis
Mārtiņš un Christy Počš
*Ilze Raudseps
+Jānis un Brigita Robiņš
Paula March Romanovsky
*Arta Savdona
Aldis Simsons
+Guntis un *Inta Šrāders
Stokholmas latvieši
A.Z. un Ingrīd Steinbergs
*Andris Straumanis
Vilnis un *Maija Strēlnieks
Antra Thrasher

Dr. Kaspars Tūters
*Ieva Vītola
Milda Vītols
*Juris Zalans
Drs. Bertrams un Laima Zariņš
Pēteris A. Zariņš
Gunārs un Māra Ziediņš
Jānis un Andra Zvārgulis

LaPa BRONZA (BRONZE) ATBALSTĪTĀJI UN BIEDRI (*)
\$100. - \$249.

Arnolds Ābele
Ilga Reke Andersons
Jānis un *Ināra Apinis
Aina Auškaps
Pēteris Auzers
Dwight un Aija Ball
Kathleen Beitiks
Māris un Astrīda Bergmanis
Aina Berķis
Gunārs un Ilze Bērziņš
Jānis Bērziņš
*Māra Berztiss
Gunārs Berzzariņš
*Ausma M. Briedis
Ināra Aparnieks Burr
*Antra Celmiņa
Anda S. Cook
*Andris P. Dārziņš
*Dace Dārziņa
Rasma A. Dinbergs
Dr. Aina Dravnieks
Uldis un Inese Ērdmanis
Velga Feizaka
Filadelfijas sv. Jāņa draudze
*Ilze Garoza
Visvaris un Ausma Ģīga
Līga Gonzalez
Alfrēds Grinbergs
*Astra Grinmanis
Gunārs un Gunta Grūbes
*Ilona Gulbis
Skaidrite Hatfield
Daumants un Anita Hazners
Ilga Irbe
Ilgvars un *Līga Jēkabsons
Ileana Z. Jones
Andris Ķesteris
Valdis un *Alda Ķirsis
*Dzidra Knecht
Zinta Kūlītis
Latvian ev. lut. ch. - Vašingtona DC
Latviskais Mantojumu Fonds
Charles Maddaus
*Maija Mednis
Austra Mežaraups
Ivars Mičulis

Lalita Muižniece
*Guna Mundheim
*Dagnija Neimane
Dagmāra R. Nyman
Oreganas latviešu biedrība
Baiba Ozols
+Aleksandrs un Anita Pariņš
Māra Vija Pelēce
Andris un Dagnija Petersons
*Ileāna Prancāns
Ruta V. Prauliņš
Dr. Helmi Rozankovski
Dr. Donald un Inta Ozoliņš-Sargent
John un Aija Sedlak
Māra Sikсна
Sirakūzu (NY) Latviešu biedrība
*Inese Auziņa Smite
Rūta Straumanis
Jerry un Aina Sturman
Zinta Sundby
Dr. Zigurds Sūrītis
Syracuse lat. ev. lut. draudze
Anita Tērauds
Lilija Treimane
Ansis Vallens
+Dagmāra Vallens
+māc. Vilis un Biruta Vārsbergs
Aivars Vasmanis
+Juris un Māra Viksniņš
Vilnis Vīlps
Vitauts Vītoliņš
+Vitolds un Rasma Vītols
*Marcis Voldiņš
*Ludmila Yamrone
Rasma Zvirbulis

*Vita K. Kākulis
Dace Kezbers
+Kārlis Kuzulis
Andris un Susan Lazdiņš
Anthony un Aelita Leto
Vella Tobis-Melzer
Juris un Ingrīda Miemis
*Valters Nollendorfs
A. Ozoliņa Kanādā
Valdis un Dace Pavlovskis
Elga Pone
Maija Priede
Aina Priedite
Pēteris un Lois Purgalis
Ināra Roja
Aina Rozenbergs
Andrejs Rozentāls
Ilmārs un Dzintra Rumpēters
Silvija Rutenberga
*Astrīde Silis
*Rita Silis
Fricis Sīpols
Daina Sirons
Biruta Sprūds
Starptautiskā skola Latvijā
Daina Taimiņa
Valts un Vija Treiberģs
Aija VanPatten Ūdris
Ivars un Barbara Upens
Visvaldis un Vilhelmīne Vanags
Egīls Veverbrants
*Maija Zaeska
Askolds V. Žagars
Linda Zālīte
Lilita Zaļkalne
Edgars Zariņš
Maija Zimele
Biruta Zommers

***LaPa ATBALSTĪTĀJI UN BIEDRI (*)
līdz \$99.***

Anda Andersons
Andrējs un Dzintra Baidiņš
*Liga Beļicka
Antra Priede Berģe
Imants un Velģa Brolis
Olģerts un Marta Cakars
*Jānis Delģalvis
Andrew Ezergailis
Uldis Gosts
Uldis Grava
Andrejs un Gunta Grīslis
Anna Annus Hagen
John un Dzintra Janavs
*Kristīne Jansone
Andrejs un Astrīda Jansons
Juris un *Mudīte Jansons
*Anita Juberts

